

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6737/2024
09.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Динић, адвокат из ..., против туженог Града Ниша, кога заступа Правобранилаштво Града Ниша, ради накнаде, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 4882/21 од 11.01.2024. године, у седници одржаној 09.10.2024. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Нишу Гж 4882/21 од 11.01.2024. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Нишу Гж 4882/21 од 11.01.2024. године и пресуда Основног суда у Нишу П 3895/18 од 27.05.2021. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Нишу П 3895/18 од 27.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име фактичког заузећа на кат. парц. бр. ... површине 41,48квм, уписане у лист непокретности број ... КО ..., исплати 3.256,00 динара по м² што укупно за заузетих тужиочевих 22м² износи 71.632,00 динара са законском затезном каматом од 27.05.2021. године, као дана доношења пресуде до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 94.745,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Нишу Гж 4882/21 од 11.01.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П 3895/18 од 27.05.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, ради уједначавања судске праксе.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) за одлучивање о посебној ревизији туженог због постојања потребе за уједначавањем судске праксе у погледу правилног опредељења ко је дужан да плати накнаду за спорно заузето земљиште па је сходно члану 404. став 1. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности као ни друге битне повреде из члана 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, правни преходник тужиоца сада пок. ББ је био држалац раније кат. парц. .../... која парцела са површином од 20м² је ушла у састав нове парцеле број ... КО Приликом израде катастра ББ је уписан као власник са коначном површином од 22/4148 односно 22м² од 41,48квм колика је површина парцеле број ... у чији састав је ушла кат. парц. .../... . Парцела број .../... обухваћена је уговором о доживотном издржавању који је 1996. године покојни ББ закључио са својим сином овде тужиоцем АА. Решењем Општинског суда у Нишу О 2028/2007 од 20.12.2007. године обустављен је поступак расправљања имовине покојног Петра будући да је целокупна имовина пок. ББ била обухваћена уговором о доживотном издржавању која је припала АА – уговор Ов .../96 од 04.03.1996. године. Даље је утврђено да је целокупна парцела заузета изградњом Пре извођења радова на ... није спроведен управни поступак и тужиоцу није одређена нити исплаћена накнада. Вештачењем од стране вештака грађевинске струке утврђено је да је тржишна вредност по м² спорне парцеле 3.256,00 динара што за заузету површину од 22м² чини суму од 71.632,00 динара.

Полазећи од одредбе члана 58. Устава Републике Србије, члана 8. Закона о основама својинскоправних односа, члана 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију о заштити људских права, нижестепени судови су закључили да се у овом случају ради о фактичкој експропријацији, да је тужилац као физичко лице лишен права својине па је тужбени захтев усвојио.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање.

Наиме, у току поступка тужени Град Ниш је истицао недостатак пасивне легитимације наводећи да је предметна парцела у својини Републике Србије. У списима предмета постоји поседовни лист број ... КО ... из кога произлази да се спорна парцела води као власништво државе а да је држалац једног дела 22/4148 ББ из ..., правни претходник тужиоца. Нижестепени судови су закључили да приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог није основан а ово из разлога што је питање власништва над парцелама које су под речним коритом регулисано Законом о водама при чему се позивају на одредбу чл. 5. и 6. Закона о водама. Међутим, према члану 5. став 1. Закона о водама прописано је да су воде природно богатство и у својини Републике Србије. Чињеница да је ставом 5. цитираног прописа предвиђено да на јавном добру може се, под условима утврђеним овим законом и посебним законом,

стећи право коришћења на водном земљишту у јавној својини и право закупа. Према поседовном листу правни претходник тужиоца јесте уписан као држалац. Даље према налазу вештака геометра Жарка Ђорђевића произлази да површина где се налази ових 22м² које користи ББ није могуће описати у мерама и границама јер је неопредељени, равноправни удео свих сувласника сукорисника на парцели. Предметна парцела која се води као ... нумерисана је бројем Река се протеже правцем Север – Југ у дужини од 930 метара на назначеној парцели а корито реке је обрасло у ниско високо дрвеће.

Према одредби члана 10. ст. 1, 6. и 10. Закона о јавној својини прописано је да добра од општег интереса у јавној својини јесу ствари које су законом одређене као добра од општег интереса (пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, водно земљиште, водни објекти, заштићена природна добра, културна добра и др.), због чега уживају посебну заштиту. Добра од општег интереса на којима постоји право јавне својине су у својини Републике Србије ако законом није друкчије одређено. Имајући у виду напред цитирану одредбу као и члан 5. цитираног Закона о водама произлази да је водно земљиште у власништву Републике Србије, па је нејасно на основу чега су нижестепени судови закључили да у овом случају постоји пасивна легитимација на страни Града Ниша. Осим тога у пресудама се користе речи поток и река, иако законски прописи не познају реч поток у смислу ове регулативе.

Даље према члану 23. ст. 1, 2, 3, 4. и 5. Закона о водама прописано је да се под управљањем водним објектима у јавној својини у смислу овог закона сматра изградња, реконструкција, санација одржавања (редовно, инвестиционо) водних објеката на водном земљишту, вршење права инвеститора у име Републике Србије, односно аутономне покрајине, унапређење, чување и старање о њиховом наменском коришћењу. Јавно водопривредно предузеће управља водним објектима за уређење водотока и за заштиту од поплава на водама првог реда и водним објектима за одводњавање који су у јавној својини. У конкретном случају није утврђено да ли предметна река спада у воде првог или воде другог реда а није ни утврђено да ли је Град Ниш предузео било какве радове везано за изградњу и реконструкцију предметног водотока.

У поновном поступку првостепени суд ће најпре утврдити да ли постоји пасивна легитимација на страни туженог Града Ниша те да ли је Град Ниш задужен за управљање назначеног водотока – реке или је то у надлежности неког јавног предузећа да ли је Град Нишу уопште предузимао било какве радове везано за изградњу реконструкцију, санацију и одржавање предметног водотока и након правилног и потпуног утврђења чињеничног стања и оцене изведених доказа донеће закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић